

Enkele kanttekeningen bij het IT-Deltaplan

Dick van Dijk (29 december 2019)

Ik onderstreep de opmerking van Daan dat voor elke IT-intensieve businessverandering in een moderne digitale organisatie een sterk driemensschap nodig is:

1. Een visionair/inspirator¹ uit het bedrijf² met mandaat, autoriteit en duidelijk inzicht in het onderwerp en een visie waarheen het bedrijf zich wil en kan ontwikkelen.
2. Een leadarchitect die weet hoe bedrijfsinformatieprocessen, organisatie en IT-landschap samenhangen (of bij een slecht ontwerp: verweven zijn) en welk van de drie wanneer leidend is; met voldoende autoriteit (macht en gezag) om sturing te geven.
3. Een sterke projectleider die de reikwijdte³, de kwaliteit en de financiën van het project bewaakt.

Aan punt 3 wil ik toevoegen dat als er in het project wordt ingeleverd op reikwijdte en/of kwaliteit, je een grote kans loopt dat de gerealiseerde oplossing in de praktijk niet werkt of heel duur uitpakt in de exploitatie. Voor elk project zou dus vooraf de verwachte levensduur, de investerings- en exploitatiekosten berekend moeten worden. Mijn ervaring is dat er vaak alleen naar de investeringskosten wordt gekeken.

Bij elke gewenste verandering horen klanten, medewerkers en het management centraal te staan, in deze volgorde van prioriteit.

Architectuur kijkt naar de samenhang tussen de objecten. Als aan een platform (gebouwd of digitaal) een goed, onder architectuur gemaakt, ontwerp ten grondslag ligt, geeft dat een goede vertrekpositie voor het snel doorvoeren van veranderingen.

De ervaring leert dat een onder architectuur ontworpen oplossing duurder is en het project langer duurt. Echter in de exploitatie kun je veel sneller (en dus goedkoper) een wijziging doorvoeren. Met deze manier van werken hebben we bij NS goede ervaringen met de zgn. Virtuele Trein⁴.

---

¹ In jargon: 'gedreven lead'

² In jargon: 'de business'

³ In jargon: 'scope'

⁴ <https://www.cginederland.nl/nl/cgi-ontwikkelt-virtuele-trein-in-de-cloud-voor-de-nederlandse-spoorwegen>

Stelling 1: Een wendbare⁵ omgeving werkt alleen als er een onder architectuur gemaakt ontwerp aan ten grondslag ligt.

Stelling 2: Uit- of inbesteden vraagt specifieke vaardigheden.

Stelling 3: Als je een niet-afgebakend probleem hebt, lost uit- of inbesteden dat probleem zeker niet op.

Formuleer een kader-zettende architectuur, bij de NS heet dat Agile Architectuur. Dat is een framework/platform dat het, met een sterke sturing van een integratie-architect, mogelijk maakt om de opdrachtgever concrete tussenresultaten te laten zien in plaats van een 'big bang'. Breidt het platform uit door middel van afgebakende releases.

Door de komst van het Internet en de mogelijkheid via dit communicatiekanaal allerlei diensten en services aan te bieden, verkeren we nu in een paradigma-shift. Waarom zou ik IT van een bedrijf of de overheid gebruiken? Een slimme overheid beperkt zich tot een paar applicaties die de burger m.b.t. selfservice kan gebruiken.

Wat dat betreft doet de Belastingdienst dat niet slecht aan de voorkant. Ik heb echter geen idee hoe robuust hun backoffice is.

Een Agile 'voorkant' werkt alleen maar als er een robuuste 'achterkant'⁶ is. De communicatie tussen beiden is een robuuste ontsluiting van deze achterkant. Hier speelt de beveiliging van brondata (vice versa) een cruciale rol.

De overheid heeft beslist geen andersoortige architectuur nodig als het bedrijfsleven. Ook een overheid levert diensten aan burgers, net zoals een bedrijf als bol.com. De Belastingdienst zie ik als een shared-service center, voor de overheid, de provincie en de gemeenten.

Ik zou graag bij de overheid een applicatie-platform zien, met daarin betrouwbaar identity-management (bijv. DigiD), zoveel mogelijk selfservice, voldoende beveiligde data (opslag en transport) en een eenvoudige gebruikersinterface.

Zo'n platform levert dan bijvoorbeeld zoveel mogelijk voorgevulde formulieren. Het invullen van mijn belastingformulier, vind ik bijvoorbeeld geen onplezierige bezigheid meer. Op dit platform wordt de data éénmalig vastgelegd bij de bron en aangewend voor meervoudig gebruik.

---

⁵ In jargon: 'Agile'

⁶ In jargon: 'back-end'

Dit als opstap naar een wereld waarbij de eigenaar verantwoordelijk is voor het actueel houden en beschikbaar stellen van zijn data. Denk hierbij onder andere aan het persoonlijk patiëntendossier. De arts krijgt toegang tot mijn dataplatform en bij een artsbezoek stel ik mijn dataset tijdelijk beschikbaar aan die zorgverlener.

Of dit toekomstmuziek is: overheid kijk hoe bedrijven als Easyjet, Ryanair, bol.com, booking.com etc. dat al vele jaren doen.